

Het raadsel Joop van Tijn

Hans Vervoort

Het raadsel Joop van Tijn

Uitgeverij Bravenewbooks
Copyright © Hans Vervoort 2015
www.hansvervoort.nl

omslagontwerp: Hans Vervoort

ISBN
9789402143447

	pag
Inleiding	7
1. Openingszetten (1988)	10
2. De zetterij mort (1988)	15
3. Perswacht (1988)	19
4. Het Kerstnummer (1988)	24
5. Bezuinigen (1988)	27
6. Hoezo Magazine? (1) (1989)	32
7. Hoezo Magazine? (2) (1989)	36
8. Het Jumbo Magazine (1990)	38
9. Hoofdredacteur! (1991)	46
10. Overleg en nog eens overleg (1991)	50
11. Duh Dubbeldikke Vrij Nederland (1993)	59
12. Het gat in de hand (1994)	62
13. VN Document (1995-1995)	70
14. Het eindspel (1995)	82
15. Welingelichte kringen (1997)	94
16. Het bittere einde (1997)	104
17. Het afscheid	110
18. Nagelaten betrekkingen (1 en 2)	114
19. Naschrift Hans Vervoort: over de teloorgang van de opiniebladen in het algemeen en Vrij Nederland in het bijzonder	119

Inleiding

In 1988 werd ik uitgever voor de Cultuurbladen van bladenuitgeverij de Weekbladpers te Amsterdam: Vrij Nederland, Opzij en Onze Wereld.

De oplage van Vrij Nederland was al jaren aan het dalen van ruim boven de 110.000 tot 80.000 en nog lager. En dat had al eerder (1986) geleid tot een moeizame verkleining van de redactie van VN.

Maar de daling ging voort en nu VN het imago van 'loser' op de lezersmarkt had gekregen bleven ook adverteerders weg.

De toekomst zag er van uitgeverkant somber uit. En de redactie zette zich schrap: geen verdere bezuinigingen!

De Weekbladpers was een bijzondere uitgeverij omdat het personeel (via een Stichting) eigenaar was van het bedrijf en alle belangrijke commerciële besluiten door dit collectief moesten worden goedgekeurd.

Bij de Weekbladpers hadden overigens de redacties volledige zeggenschap als het ging om de inhoud en het uiterlijk van het blad.

De uitgeverij had tot taak ervoor te zorgen dat de redacties het blad konden maken dat hen voor ogen stond.

Wel moesten de kosten en de opbrengsten in de

gaten gehouden worden en dát was de taak van de uitgever. Mijn rol dus, van 1988 tot 1996. En in die rol had ik veel te maken met de hoofdredactie van Vrij Nederland, bestaande uit het duo Rinus Ferdinandusse en Joop van Tijn.

Mijn verhouding met de hoofdredactie werd vooral getekend door de verslechterende financiële resultaten van het blad en door onze verschillende rollen in het bedrijf. We kenden elkaar vrij goed en ik was net zoals Rinus en Joop redacteur van het destijds roemruchte studentenblad *Propria Cures* geweest. En zelfs een tijdlang columnist en boekenrecensent van Vrij Nederland. Dat schiep een band. Maar nu stonden we toch geregeld tegenover elkaar.

Dat Joop en ik beiden een Indische achtergrond hadden was voor ons een bron van vermaak: hoe was het mogelijk dat een oer-Hollands blad als Vrij Nederland nu geleid werd door twee Katjangs?

Als we aan het steggelen waren over budgetten zei ik wel eens tegen hem; 'Boleh tawar' (Je mag afdingen).

Niet dat ik goed opgewassen was tegen Joop's mateloze overredingskracht.

Ik zei dan ook geregeld tegen hem: 'Ik wil je eigenlijk niet vaker dan één keer per maand spreken. Want anders wordt het te duur voor het

bedrijf.' Dan borrelde Joop's lach op.

In 2010 verscheen het laatste deel van mijn trilogie *Het Bedrijf*, over mijn jaren bij de Weekbladpers. Uit deze trilogie heb ik de gedeelten bewerkt die gaan over mijn herinneringen aan Joop van Tijn. Ze zijn vervat in 18 vignetten, scènes uit een kantoorbestaan.

Joop van Tijn werd bekend als journalist (sinds 1965 bij Vrij Nederland, voordien enkele jaren bij de Haagse Post) en als radio-televisie-presentator.

Hij was bezeten van het blad waar hij een groot deel van zijn leven aan besteedde: Vrij Nederland. Die bezetenheid had goede en slechte kanten.

Daarover gaat '*Het raadsel Joop van Tijn*'.

1. Openingszetten (1988)

De eerste contacten die Hans in zijn uitgeversrol had met Rinus Ferdinandusse en Joop van Tijn vonden plaats op de kamer van algemeen directeur Theo Bouwman ¹⁾. Hans vond dat prima, hij ging liever niet op eigen houtje in de clinch met de twee zwaargewichten.

Hij keek liever de kat uit de boom voordat hij actie ondernam.

Ze zaten er al toen hij binnenkwam.

Joop van Tijns lach schalde nog over de tafel toen

1) Theo Bouwman was van 1982 tot 1993 Algemeen directeur van de Weekbladpers. Later werkte hij in de directie van VNU/Sanoma en nog later was hij algemeen directeur van de Perscombinatie (PCM). In de trilogie Het Bedrijf wordt hij als volgt omschreven: Theo Bouwman – Ik ben kwiek, onvermoeibaar, ik dring snel tot de problemen door, dat was zijn boodschap. Een stevig lichaam van matige lengte in een keurig pak, brede kaak, nieuwsgierige ogen, nette bruine lokken. Wat we ook te beraadslagen hadden, een oplossing moest binnen een kwartier te vinden zijn. Dat was zijn boodschap. (...) Je kon Theo altijd van ver horen aankomen. Zijn lach startte als de blaf van een grote hond en eindigde in een zachtaardig hëhëhë. Uit de verte hoorde je de lach dichterbij komen als hij deze en gene groette en de blaf liet horen, ongeacht wat er teruggezegd werd. Want Theo lachte ook graag om wat hij zelf zei. Het werd hem gegund, Theo was geliefd.

hij even overeind kwam om Hans een hand te geven.

Rinus bleef zitten en stak met een verontschuldigende glimlach zijn hand uit, een wandelstok tussen de benen.

De laatste maanden liep hij vaak wat mank, een hardnekkige ontsteking onder de hiel.

Het gebrek aan beweging maakte hem wat dikker, zo te zien, maar zijn donkere kraalogen hielden nog steeds alles scherp in de gaten.

Joop van Tijn beheerste het gesprek. Hij sprak altijd op volle snelheid en slikte halve woorden in, zonder dat het de verstaanbaarheid van zijn zinnen aantastte.

In geschreven tekst kent iedereen het fenomeen dat woorden begrijpelijk blijven, ook als er hier en daar letters ontbreken.

Joop maakte daar bij het praten gebruik van: mensen hebben aan een half woord genoeg.

De glazen van zijn bril blikkerden terwijl hij van de een naar de ander in het gezelschap keek of ze hem wel volgden.

Net als Rinus, stak Joop altijd keurig in het pak, met das. Zijn dichte krullenbol begon wat grijs te worden.

Joop kwam en ging per taxi en was zijn hele leven overal altijd te laat.

Dat hij nu hier op tijd bij Theo zat, was een uiterste vorm van voorkomendheid, hij had er

ongetwijfeld andere afspraken voor moeten afzeggen of negeren.

Het betekende ook dat Joop iets wilde. Meer redactiebudget vermoedelijk.

Er ging veel over tafel, vooral tussen Joop en Theo.

Namen van politici, van andere journalisten, van affaires met geld, van affaires met vrouwen, van affaires met affaires.

Ze vingden elkaar verbale vliegen af en lieten met kleine hints weten te begrijpen wat de ander niet hardop wilde zeggen.

Rinus keek geamuseerd toe, terwijl Hans zich geërgerd afvroeg wanneer ze ter zake zouden komen.

Joop schoof het praten over cijfers liefst zo ver mogelijk voor zich uit.

Rinus kende ze ongetwijfeld uit zijn hoofd, maar zag niets in praten over negatieve zaken.

En Theo hoefde maar even gekitteld te worden in zijn kennis-oksels om wild te gaan strooien met kennis over – wel alles.

En dat kwam Joop goed uit.

'De keeper van Ajax in 1957?', vroeg hij. Theo kneep zijn ogen samen.

'Pieters Graafland' zei hij.

'Maar wie was reservekeeper?' vroeg hij op zijn beurt.

Daar had Joop geen moeite mee. Ook hij had een

geheugen als een pot.

Zo ging een half uur voorbij. Toen er even een stilte viel, schraapte Hans nadrukkelijk zijn keel.

'We vervelen Hans', zei Theo, 'we zouden het eigenlijk hebben over het redactie-budget.'

'Ja, goed dat je er over begint,' antwoordde Joop snel, 'daar komen we niet mee uit. Je weet, ik doe graag mijn best voor het bedrijf en de staatjes van Hans spreken boekdelen. Maar het simpele feit ligt er, we komen er niet mee uit.'

'Volgens de exploitatie-overzichten die jullie ook krijgen, is er nu, na twee maanden, al een overschrijding van een halve ton.' Hans had zich terdege voorbereid.

'Waar staat dat?' vroeg Joop.

Hans wees hem het getal op het overzicht dat hij alle deelnemers aan het gesprek een paar dagen eerder had gestuurd.

'Heb ik dit gehad?' vroeg Joop geagiteerd, 'ik heb dit nooit gezien. Rinus, heb jij het?'

Rinus stak het even omhoog.

'Je moet het mij in een gesloten enveloppe sturen, niet los in een interne postmap', zei Joop,

'journalisten jatten alle stukken waar cijfers in staan.'

'Ik heb het in een enveloppe gedaan,' antwoordde Hans, 'ik weet dat je dat wilt. Het is ook geen halszaak. Ik wijs er alleen maar op dat het mis gaat met het budget en ik vroeg me af wat er aan